

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
Subscription per year \$4.00
Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
Газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
Видав. Робітничо-Фармерське Видавництво Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Род. Домі, на р. м. вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.
Передплата на рік \$4.00
Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

А "ПРАВДА" ТАКИ ГОРОЮ.

Правда — яке могутнє, непохитне слово! Багато людей за нею згоріло на кострах, зогнило в тюрмах, на каторзі, згинило на шибеницях. Гинули борці за правду, гинуть тепер й довго ще гинуть.

Чи багато людей знайдеться на світі, що поспіють сказати правду всюди й при всяких обставинах? Чи багато є людей, що люблять вислухати правду про себе холоднокровно й не стати ворогом тому, хто їм сказав правду в очі?

Люде присягаються, кленуться, кричать, що хочуть правди, а коли почують її, то вітають від неї, або душать других за неї.

Але є певна частина людей, чи правильніше частина одної класи людей, що проповідують правду, що борються за неї й за це несуть тяжкий хрест від сильних світа цього, від лицемірів, від той класи людей, що тільки в неправді, злочинстві (законному злочинстві), визисковці бачуть свій власний добробут, довольство. Вони топчуть правду й тих, хто її проповідує.

В Китаю нині летять кров за правду; в тюрмі американської демократії ось вже сім літ двох робітників чекають смерті — за правду. В Польщі, Румунії, Болгарії, Угорщині, всюди по цілому світі й у нашій "благословенній американській демократії" томляться в тюрмах ті, що мали сміливість стати відважно перед лицем сильного ворога й сказати йому правду про всю ту кривду, яку він заподіяв соткам, тисячам, мільонам таких-же самих людей, як і він, лише належних до класи упосліджених.

ПЯТНАДЦЯТЬ ЛІТ ЖИТТЯ Й БОРЬБИ "ПРАВДИ".

Коли нині в країнах "демократії" й "парламентаризму", навіть в самих парламентах б'ють тих, хто каже правду, то можна собі уявити, як були болюче за правду в царській Росії. А проте й там, може навіть більше, як днинде, були люди, які не боялися говорити правду, хоч би після цього їхні уста замінили на віки.

Пятнадцять літ тому минуло 5. травня, як частина Російської Соціал-Демократичної Робітничої Партії (більшовиків) рішила сказати працюючим своєї країни правду про царат, про його уряд, про капіталістів, про паразитів цілого світа. Сказати цю правду так, як її бачать і розуміють більшовики. Того дня почали вони видавати в царській столиці, Петербурзі, робітничу газету, названу якій дали "Правда".

5. травня 1912 року вперше появилася на вулицях Петербургу (нинішнього Ленінграду) більшовицька легальна газета "Правда". Тяжко собі уявити, якої мови мусіла вживати ця газета, її редакторів й співробітників, щоб сказати робітникам правду, відкрити їм очі, освідомити їх, навчити розуміти правду. Тоді казали — пише єзопівською мовою.

Більшовики рішили всіма силами втримати легальну газету, бо нелегальні ніколи не доходили до масового читача.

Так появилася в 1912 році в Петербурзі "на світ божий" "Правда". І в перший півріччя її існування Ленін писав:

"Створивши щоденну робітничу газету, петербурзькі робітники зробили велике, — без перебільшення можна сказати, історичне діло. Робітничу демократію згуртувала й закріпила себе при неймовірно тяжких умовах. Розуміється, що промішність робітничої соціал-демократичної преси у нас говорить не приходиться. Всім добре відомо, які нагілки терплять робітничі газети. Але одночасно створення "Правди" лишається видатним доказом свідомості, енергії й організованості робітників".

Як жила й боролася "Правда" свідчить хоч-би й те, що протягом двох років її прийшлося змінити свою назву дев'ять разів. Ось вони: "Правда", "Рабочая Правда", "Северная Правда", "Правда Труда", "За Правду", "Пролетарська Правда", "Путь Правды", "Рабочий", "Трудовая Правда". Нарешті в липні 1914 року перед самим початком війни, коли на вулицях Петербургу появилася барикада, царські поспіаки здушили "Правду". Закрили "Правду" саме тоді, коли працюючі найбільше повинні були знати правду. Ми тут і не згадуємо про те, скільки штрафів, арештів, конфіскації спалилося на голову "Правди" й тих, що коло неї стояли.

"ПРАВДА" ПОБІДИЛА НЕ ЛИШЕ ЦАРАТ, АЛЕ Й БУРЖУАЗІЮ.

В 1917 році царат повалено. Насіння, що його посіяла "Правда" в Петербурзі протягом двох років свого життя, дало свої оwoчі. 1917 року "Правда" знову вийшла як масова робітничая газета. В Росії запанувала "демократія" на кшталт європейської, а навіть хвалилася взоруватися на американську.

Ось тут то "Правда" знову заговорила своїм огненним словом про цю "славетну демократію" та про її "десять міністрів капіталістів". Родзинко, Львов, Мілюков, аж нарешті Керенський, представник "революційної демократії". Але "Правда" остала вірна тільки правді, правді пролетарській, більшовицькій. І цим разом вже не царат, не міністри капіталістів, але міністри соціалісти громлять "Правду". Коли за царату "Правда" за два роки дев'ять разів мінjala свою назву, то за "демократією" вона за півроку мінjala свою назву шість разів. Ось вони: "Правда", "Листок Правды", "Рабочий і Салдат", "Пролетарій", "Рабочий", "Рабочий Путь" і — нарешті жовтневий переворот і знову "Правда". Царат карав штрафами, арештами "Правду", а Керенський погрозами. За урядування Керенського друкарню "Правди" було розгромлено. Але як царат, так міністри капіталісти, так і міністри соціалісти розбили свої лоби об більшовицьку "Правду".

Нині "Правда" виходить в сотках тисяч примірників, вона нині — найбільша комуністична газета на світі.

Цей засований в короткі тернисті шлях пролетарської газети є шляхом кожної дійсно робітничої газети — газети, що годиться працюючим правду. "Правда" від першого дня свого існування видавалася за робітничі центри. Робітництво петербурзьке, московське й інших міст збирало для "Правди" за-

лізний фонд", щось на зрієць нашого професорського фонду, ширло цю газету, само до неї писало про свої бої й радости, якщо воно їх мало.

Так живе кожна дійсно робітничая газета в світі. Там, де класова боротьба ще не прибрала гострих форм, "демократія" ще ськ-так толерує слово правди робітничої преси. Коли-ж тільки класова боротьба починає розвиватися — перші удари буржуазії спинаються на робітничу пресу, щоб замкнути її уста. Однак робітничая преса не говорить й замкненими устами. Вже одне те, що пресу заборонено — багато говорить робітництву до розуму. Кожний тоді каже: "Ага, злякалися кати слова правди й замкнули нашій пресі уста".

Читаючи ці рядки — кожен читач нашої газети повинен над ними застановитися й подумати й вирішити: на кожному кроці допомагати своїй пресі, поширювати її, приєднувати для неї нових передплатників, будувати її залізний фонд, писати до неї, бо тільки дійсно робітничая преса годиться слово правди.

ПРЕСА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Радянська преса світувала 5. травня п'ятнадцять роковини "Правди", центральної організації Весооюзної Комуністичної Партії, та десяти роковини радянської преси. Два 5. травня 1912 року вийшло перше число більшовицької "Правди" й тому день 5. травня в цілому Радянському Союзі є днем преси.

Українська робітничо-селянська преса на Радянській Україні почала пізніше розвиватися. В часи революції й горжанської війни тайно в Польщі, Врангелі, Юна була квюла. Головну роль відгравала в революційній пресі російською мовою. Українська преса не мала редакторів, журналістів, ні масового читача в місті, на пелачах якого лежав революційний рух.

Українська робітничо-селянська преса почала розвиватися після затвердження на Україні революції, встановлення постійної радянської влади, а головне після вирішення національного питання на XII партійному з'їзді, що відбувся в Москві в 1923 році.

В день своїх десяти років радянська преса вийшла в найбільшому об'ємі з обширними оглядами свого розвитку. Розуміється, нас в першу чергу цікавить розвиток робітничо-селянської преси, що виходить українською мовою на Україні. Ми знаємо, що за часів царату в Україні було пару газет і кілька журналів, що друкувалися українською мовою, які з'являлися вийні закрито як "австрійську інтригу".

Тепер стан робітничо-селянської преси на Радянській Україні такий: українською мовою видається 55 газет; російською 24 газети; мовами національних меншостей 10 газет. Разом на Радянській Україні тепер видається 8 газет.

Розвиток пресу українською мовою представляється так: в 1925 році було 29 газет; в 1926 — 50 газет; а в 1927 — 55 газет.

Російською мовою в 1925 р. було 39 газет; в 1926 — 25 газет; а в 1927 — 4 газети. Мовами національних меншостей було в 1925 році — 7 газет, в 1926 — 8, а в 1927 — 10.

Найбільше зросло на Україні число селянських газет. Число селянських газет було в 1925 році 19, в 1926 р. — 34, а в 1927 — 42. За ті ж самі роки робітничі газети зросли так: 7, 14 і 19.

В минулих роках були на Україні газети мішаного типу, що старалися обслуговувати робітників і селян. Це показалося непрактичним і тепер такий тип газет цілком зник. Тепер є газети або чисто селянські, або чисто робітничі, а те-ж є кілька великих загальнополітичних газет.

Від травня 1926 року, отже за рік, збільшилося 8 селянських газет, 5 робітничих, 3 комсомольських та 2 нацменіських. Від жовтня 1926 року почали виходити такі нові газети в Харкові, як всеукраїнська робітничая газета "Пролетар", "Наймит", київська "Селянська Газета" та комсомольська в Сталіні (Донбас) "Молодой Рабочий".

Тираж (розповсюдження) газет українською мовою зростає так: в 1924 році 90 тисяч; на 1. серпня 1926 року — 373 тисячі; а на 1. січня 1927 року — 500 тисяч.

Російською мовою на 1. квітня 1924 року — 445 тисяч; на 1. серпня 1926 р. — 328,000. Мовами національних меншостей: на 1. серпня 1926 р. — 25,000; на 1. жовтня 1926 р. — 32,000.

Подаючи цю статистику, "Пролетарська Правда" скаржиться, що через брак кваліфікованих партійно-журналістичних кадрів тяжко обслужити таку велику сітку газет, а це відбивається на розповсюдженні її на якості газет. Тепер закладено факультет журналістики при університеті ім. Артема в Харкові й через два — три роки збільшиться кадр партійних журналістів.

Порівнюючи це число радянських газет з числом газет в передовій капіталістичній країні з відповідною кількістю населення, воно не є аж так велике, але, як заявляє "Пролетарська Правда" (т. П. Лакиза), ніодна країна в світі не має такого типу масової газети, як радянська.

"Якби не ставили до якості наших газет, пише т. П. Лакиза, але ми мусимо визнати, що в історії преси взагалі немає й не було такого типу масової газети, що так щільно звязана з селянським читачем. Усі спроби буржуазії та дрібно-буржуазних соціалістів з різних таворів, що намагалися утворити "селянську" пресу, були фактично спробами так чи інакше дурити народ. Наші власні українські дрібнобуржуазні політики намагалися через свої газети, просунути хуторянську ідеологію куркулів, іноді примішуючи навіть соціалістичними гаслами. Пролетаріат за провадом нашої партії зібрав справжню волю для робітничої та селянської преси, зібрав волю преси не тільки від капіталу, але також волю від дрібно-міщанського індивідуалізму, що був основною засадою всіх національних політиків усіх таворів".

Далі Лакиза наводить дані про робітників та робітників, які будують радянську пресу, звязуючи її з масами. Тому то вороги радянської влади такі злі на робітників, що навіть часами нападають та вбивають їх. Радянська преса окроплена кров'ю селянських та робітників, але це є запорукою того, що вона стоїть і стоїтиме по сторні трудящих та радянської влади.

Великою подією на Україні було — українізація "Комуніста", центрального органу К.П.(б)У. та реорганізація "Комсомольца України" на щоденну газету.

Радянське передове суспільство тепер докладає всіх старань, щоб до десяти років радянської влади виконати гасло: "Одна газета на п'ять селянських дворів". Так працюючі Радянської України розуміють значіння своєї преси.

ПРОТИ АДМІНІСТРАЦІЙНОЇ РЕФОРМИ.

За ініціативою комуністичної партії Закарпатської України в низці сіл і міст Закарпаття відбулися збори-протести проти адміністраційної реформи, що мала передати край до чеських рук.

В селі Ясене зібралось понад 6,000 душ селян з околиць сіл та хуторів. Селяне ухвалили протестувати проти польонізаційної політики чеської буржуазії та тих партій (буржуазних) закарпатських, що допомагають їй в тому. У Великих Бичках мітинг відвідало понад 5,000 селян, в Севлюшах біля 2,500 осіб. Великі збори відбулися також в Узі, Касені і в інших селх. Ухвалено також резолюцію протесту проти білого терору на Чехах і за кордоном.

ПРО "ЧЕРВОНОГО ЕПІСКОПА" В. М. БРАВНА.

(З нагоди його лекції на сході Канади.)

Українське робітництво в Канаді й Злучених Державах чуло вже чимало про "червоного єпископа" Вільяма Монгомері Бравна, якого імя стало відоме в цілому світі з церковного суду в Америці в 1924 році. На цьому суді єпископський синод протестантської церкви в Злучених Державах осудив бувшого єпископа зі степу Арканзас — В. М. Бравна за єресь, тобто за проповідання ним науки, яка не годилася з основними догмами протестантської церкви, позбавляючи його гідності й уряду єпископа. В дійсності-ж, науку єпископа Бравна напевно ж можна назвати єрессю.

В своїй книжці п. н. "Християнство й комунізм" єпископ Бравна опрокидає не тільки поодинокі догми самої тільки протестантської церкви, а осуджує й опрокидає взагалі всяку віру в надприродного бога, а тим самим і християнську віру зі всіми її церквами й попами.

Ось що каже він в своїйому улюбленому вислові, який ставив він як motto в цій книжці:

"Проженіть богів з неба, а капіталістів із землі й зробіть світ зрівняти для індустріального комунізму!"

Цей вислів свідчить сам собою, що єпископ Бравна зрівняв зовсім з християнською вірою взагалі, а станув явню й свідомо на науковий ґрунт дарвінізму й марксизму — тобто еволюції й соціальної революції. На місце християнської релігії єпископ Бравна ставить нову релігію марксистського комунізму, але в основу цієї нової релігії він не ставить слівної віри, тільки наукову віру, природні закони розвитку, перелітаного насильними революціями.

Та проте, для єпископа Бравна християнізм як такий не трапиться свого значіння, як символ дійсних життєвих відносин і класової боротьби.

Христос в понятті єпископа Бравна — це тільки символ робітничої класи, яка все життя дає своєю працею, а зате її розпинають і катують. Таким чином на місце особистого Христа в понятті єпископа Бравна треба поставити колективного Христа, яким є класа працюючих, а на місце надприродного, особистого бога поставити матерію і силу і тоді цілий християнізм переміниться в релігію комунізму з матеріалістичним світоглядом.

В тім дусі єп. Бравна поясняє ціле "світє письмо" старого й нового завіту.

З наведених фактів стає ясним, що єпископ Бравна на ділі не є еретиком, а справжнім атеїстом-дарвіністом і марксистом революціонером. Після 44 років своєї служби як християнський єпископ протестантської церкви, єпископ Бравна, в 72 році життя, їздить сьогодні по різних містах Злучених Держав і Канади на службі робітничої справи, як явний прихильник комунізму й революції, вигодующе лекції перед робітничими масами, опрокидуючи все, чим він жив 70 років, як брехню й називаючи своїх колишніх товаришів по звзанню — попів і єпископів — назвою "holy loafers" ("святі нероби").

Недавно звидів єпископ Бравна в рамках робітничого часопису "Воркер" Торонто й пограниччя міста Форд Сіті, Віндзор, Гемілтон і ин. і вголосив цілу низку лекцій на улюблену тему: "Еволюція й революція". Про ці лекції заговорив теж англійський часопис п. н. "The Border City Star", який в своїм виданні з 2. травня ц. р. реферує одну з таких лекцій, зголошено у Віндсор, Онт. З цієї газети наведемо кілька висловів єпископа Бравна:

"Я присвятив решту могого старечого життя й майна для

праці в тій цілі, щоб повалити капіталістичну економічну систему, в якій такі люде, як я, що в цілім своїм життєю нічого корисного не зробили, мають все, а робітники, які виторюють все, не мають нічого".

Започаткувавши в цей спосіб свою лекцію, єпископ Бравна говорив далі, що серце його з робітниками і тут розказав, як він, ставши сиротою підчас горожанської війни, жив просто як невольник в одного фермера, а опісля постановив собі стати слугою євангелія й своєю революційною працею, крок за кроком, добився аж до найвищої гідності в протестантській єпископській церкві. Його виховання й освіта було зовсім одностороннє, бо ґрунтувалося на біблій, від якої він не відхилився ні на волосок. Коли-ж він став вивчати на старості літ науку Дарвіна про еволюцію й Маркса про боротьбу класів і класову революцію, тоді йому відкрились очі, він пізнав, що досі його знання було поверховне й одностороннє, а все те, в що він вірив і другим казав вірити, було пустою видумкою. Тоді-то він понав в "єресь", як йому закинула палата єпископів.

"Коли я читав Маркса й Дарвіна, перед моїми очима виринув зовсім инший світ. І моя "єресь" була подвійна, бо проти християнства й проти капіталізму. Небо, пекло з чортами і стара ідея бога десь щезла з перед мене, коли я вглублявся в нову галузь науки. Я студіював астрономію і дізнався, що нема ні "гор" ні "долин". І моя ідея неба й пекла — щезла. Я зрозумів, що такого неба й пекла нема, про яке я думав. Від тепер небо стало для мене символом такого стану, який повинен бути на землі, а пекло означає для мене нічого иншого, як теперішній лад на землі, який бачимо кругом нас. Не тяжко було мені тепер позбутися і чортів, як звичайної химери.

"Зараз я вірю в бога так саме, як в "Santa Claus". Бог — це матерія й сила, цілий всесвіт кругом нас, в якому і з яким ми мусимо жити; Христос — це людство, а третя "особа божья" дух, це цивілізація. Релігія — це бажання людських істот — бажання життя, найвищого життя. Результатом змагання людини з матерією і силою являється релігія".

Новий лад.

"Кожний економічний лад має свій початок і кінець, як і все проче, без огляду на це, чи він добрий, чи злий, він не може існувати вічно. Те, що ми потребуємо зараз, — бажане суспільство й новий злотий устрій. Старий лад вже пережив своє, а новий лад по могому такий: "від кожного по його силам і кожному по його потребам". Ми виторюємо зараз річі, з яких користає горстка, а це доводить до воєн і спричинює те, що одна класа намагається гнобити другу в тій цілі, щоб збільшити для себе все більше й більше.

"Тільки робітничая класа одиноким може спасти нас від цієї війни, що й зараз грозить. Метою цієї війни буде тільки змагання до визискування китайського народу, а в дальших наслідках і до обнищення заробітної плати робітників в цілому світі. Не диво, що робітництво кличе сьогодні: "Руки геть від Китаю!"

"Капіталістичний лад сповни свою місію, яка полягала на зрості продукції й розвитку умовин розподілу (транспорт). Йому завдячуємо зараз повстання великих міст і все, що в них є злого й доброго. Але мусимо перебраться зі зловбуки в нову систему продукції, якої метою буде задоволення цілого суспільства.

"Чого ми найбільше потребуємо, це основної освіти для мас, але серед умовин сучасного ладу вона являється неможливою, бо освіту й виховання провадиться зараз виключно в інтересі пануючої класи".

Як бачимо з його власних слів, єпископ Бравна стоїть міцно на ґрунті класової боротьби й класової революції, яка ка по його думці мусить наступити в цілому світі протягом найближчих 25 літ.

жливою, бо освіту й виховання провадиться зараз виключно в інтересі пануючої класи".

Як бачимо з його власних слів, єпископ Бравна стоїть міцно на ґрунті класової боротьби й класової революції, яка ка по його думці мусить наступити в цілому світі протягом найближчих 25 літ.

I. K.

3 РОБІТНИЧОГО РУХУ В АНГЛІІ.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТРЕЙД - ЮНІЙНОГО РУХУ МЕНШОСТІ.

Дня 30. квітня в Лондоні відбулася надзвичайна конференція національного трейд-юнійного руху меншости. На конференції були присутні 446 делегатів від 245 організацій, що об'єднують 310 тисяч робітників. Заклик лідерів руху меншости до загального страйку проти урядового законопроекту, спрямованого проти трейд-юній, зустрінуто бурхливими оплесками. Конференція внесла резолюцію, що засуджує конференцію виконкомів трейд-юній за нездатність жити дійсних заходів проти законопроекту.

Резолюція пропонує робітникам вимагати, щоб законопроект був узятий назад, використати всю силу робітничої класи аж до загального страйку, щоб провалити законопроект та повалити уряд, вимагає скликати нову надзвичайну конференцію трейд-юній з представництвом безпосередньо від підприємств та трейд-юнійних рад.

В другій резолюції конференція пропонує робітничому рухові звзяти боротьбу проти законопроекту з боротьбою проти небезпеки війни з Китаєм. В резолюції сказано, що Генеральна Рада має скликати спеціальну конференцію, яка вживе заходів до припинення виробництва та перевози зброї а також перевозки війська до Китаю. Резолюція домагається відтягнення англійських військ та кораблів з Китаю.

Наприкінці конференції внесла резолюцію, де засуджує об'єднаний національний раду Партії Праці і трейд-юній за те, що вона на своїй конференції 28. квітня не відкинула доповіді про реорганізацію спеціального асекурования, виробленого урядовою комісією. В резолюції сказано, що ця доповідь та урядовий проект реформи закону допомоги бідним є найгловніші моменти в наступі капіталу, бо вони розраховані на те, щоб приневолити робітничу молодь йти в армію.

АНГЛІЙСЬКА КОМПАРТИЯ П'ЯТНЬЄ РЕФОРМІСТІВ.

Політбюро англійської компартії оповістило заяву, де сказано, що конференція виконкомів трейд-юній відмовившись від загального страйку проти законопроекту, тим самим показала, що вона не має наміру боротися проти уряду й по суті допомагає йому. Від мови Генеральної Ради поставили на обговорення конференції резолюцію про Китай, сказано в заяві, також показує, що лідери трейд-юнійного руху постановили допомагати капіталістам у їхній боротьбі проти робітничої класи. Робітники мають вжити всіх заходів, щоб усунути від керівництва нікчемних лідерів та вимагати скликання нової конференції виконкомів трейд-юній, щоб скасувати зрадницькі постанови першої конференції.

ТЕЛЕГРАМА СПІВЧУТТЯ.

Центральний Комітет англійської комуністичної партії надіслав до китайської компартії телеграму, де висловлює глибоке співчуття з приводу вбивства Лі Та-Чао та комуністів, покраних на горло Чан Цю-Ліном. В телеграмі сказано, що відповідальність за вбивство китайських комуністів цілком падає на уряд Балдуїна.